

Voľný objekt na tému Premena

Adam Turzo

Bakalárska práca
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ateliér Design skla

akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Adam Turzo**
Osobní číslo: **K12009**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimédia a design – Design skla**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Volný objekt na téma Proměna**

Zásady pro vypracování:

- 1.Konzultace s vedoucím bakalářské práce
 - 2.Zpracování návrhů, modely, kresebné studie
 - 3.Vypracování písemné doprovodné zprávy zahrnující všechny etapy návrhu
 - 4.Fotodokumentace
 - 5.Obeznamení s použitou technologií
 - 6.Realizace v materiálu
 - 7.Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK.
- Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině, rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii, v tiskovém rozlišení.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/umělecké dílo**

Seznam odborné literatury:

- CHALUMEAU, J.L.: Přehled teorií umění, Portál, 2003. ISBN 80-7178-663-2
KIIMEŠOVÁ, M.: Alternativní kultura, Průběh české společnosti 1945-1989. NLN s.r.o., Praha 2001. ISBN 80-7106-449-1
HEARTNEY, Eleanor. Art and Today. London: Phadion, 2008. ISBN 978-0-7148-45142.
KIRSCH, Roland (ed.): Historie sklářské výroby v českých zemích II/1, 2. Praha: Academia, 2003. ISBN 8020010696.
KLASOVÁ, Milena. Libenský a Brychtová. Praha: Gallery, 2002. ISBN 80-86010-54-6.
KOLESÁR, Zdeno. Kapitoly z dějin designu. Praha: VŠUP, 2009. ISBN 978-8086863283.
LANGHAMER, A. Sklo a světlo 150 let sklářské školy v Kamenickém Šenově: 1856-2006. ISBN 80-7101-058-8.
LANGHAMER, A. Legenda o českém skle. Tigris, 2000. ISBN 80-86062-02-3.
MILLER, Judith, LIEBE, Frankie, HILL, Mark. Sklo 20. století, Bratislava: NOXI 2005 ISBN 80-89-179-21-5.
PETROVÁ, Sylva. České sklo. Gallery, 2001. ISBN 80-86010-44-9.
PIJOAN, J. Dějiny umění 1.11. díl. Praha: Knižní klub: Balios, 1998.
RAIMANOVÁ, Ivona. V prostoru 2000, Generace 1989/2009, Liberec: Spacium, 2009. ISBN 9788025457511.
RAIMANOVÁ, Ivona. Socha a město Liberec 1969. Liberec: Spacium, 2008. ISBN 978-80-87213-00-1.
RICKE, Helmut. Czech Glass 1945/1980/Design in an Age of Adversity, Stuttgart: Arnoldsche Verlagsanstalt, 2008. ISBN 978-3-89790-217-6.
RUHRNBERG, Karl. Umění 20. století. Köln: Tachen GmbH, 2000. ISBN 80-7209-521-8.
ZHOŘ, Igor. Proměny soudobého výtvarného umění. Praha SPN, 1992. ISBN 80-04-25555-8.
Časopisy Art and Antiques, Neues Glass, Keramika a sklo, Atelier.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. MgA. Petr Stanický, MFA**

Ateliér Design skla

Datum zadání bakalářské práce: **2. prosince 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **13. května 2016**

Ve Zlíně dne 15. prosince 2015

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

doc. MgA. Petr Stanický, MFA
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 13. 5. 2016

ADAM TURZO
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělěčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užitje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídnou k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Témou Premeny sa zaoberám pôvodnými formami bubnov a ich transformáciou. Snažím sa nájsť akúsi spojnicu medzi tradičnými prvkami tohto rytmického nástroja, kmeňa a ich súčasnými podobami vo svete. Fascinujú ma formy etník a pôvodných kmeňov kde rytmy a ich význam pretrvávajú dodnes, ale aj to akú podobu nadobúdajú vo "vyspelých" krajinách mimo "rozvojových" zemí.

Teoretickou časťou by som rád priblížil svoj zámer a objasnil zvolenú tému a tematiku.

V praktickej časti chcem popísať proces tvorby, technológiu, materiály a ich spracovanie.

Kľúčové slová: bubon, v rytme, rituál, kmeň, kruh, transforma

ABSTRACT

Through the topic transformation i deal with the original forms of drums and their transformation. I am trying to find some kind of connecting line between traditional elements of this rhythmic instrument, tribe, and their forms in the conterpotal world. I am fascinated by forms of ethnics and indigenous tribes where rhythms, them meaning and significations persist until nowadays, but also what form acquire in the "sophisticadet" states outside the "developed" countries.

By the theoretical part I would like to get closer to its aim and clarify the chosen topic and theme.

In the practical part I want to describe the process of creation, technology, materials and their processing.

Keywords: drum, in the rhythm, ritual, tribe, circle, transforming

Ďakujem za všedno, všetko a všetkým.

Prehlasujem, že odovzdaná bakalárska práca a jej elektronická verzia nahraná do IS/STAG sú totožné.

V Zlíne 7.5.2016

Adam Turzo

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČASŤ	9
1 BUBNY	10
1.1 DJEMBE	11
1.2 BARA (BARADUNUN).....	13
1.3 DARBUKA	13
1.4 KUBA, KUBÁNSKE CONGO A CAJÓN.....	14
1.5 TRADÍCIE, KORENE A KMENE	18
1.5.1 KASSA.....	18
1.5.2 KAKILAMBÉ.....	19
1.6 MASTER MAMADY KEITA	21
1.7 KRUH A RYTMUS.....	23
1.7.1 CIRCULO	23
1.7.2 RYTMO	23
1.8 TRIBU A TATUA.....	24
2 UMELCI SPOJENCI	25
2.1 TERRY ADKINS, LONE WOLFS RECITAL CORPS- MUFFLED DRUMS LYNCH	25
2.2 ERNESTO NETO- CROCHET, LOS TAMBORES.....	26
2.3 CELESTE BOURSIER- MOUGENOT: CLINAMEN	26
2.4 AI WEI WEI- FOREVER BICYKLES	27
2.5 WIM DELVOYE- TATTOOED PIGS.....	29
II II. PRAKTICKÁ ČASŤ	31
3 PROCES	32
3.1 SÚSTRUŽENIE	32
3.2 HĽADANIE TVARU.....	32
3.3 FAREBNOSŤ.....	34
3.4 BRUS, TATUÁŽ A NAPÍNANIE	35
3.5 INŠTALÁCIA	37
ZÁVER	38
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	39
ZOZNAM OBRÁZKOV	40
ZOZNAM ZDROJOV OBRÁZKOV	41
ZOZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJOV	44

ÚVOD

K zvolenej téme ma vedie zvedavosť a vášeň v rytmoch, tepoch, bubnoch a vo všetkom čo sa v nich zrkadlí. Bubon má svoju dušu a pre mňa je veľkým učiteľom. Existuje množstvo etnických bubnov, mnoho rozličných tvarov, koží, blán- zvukov aj materiálov z ktorých sú ich telá zhotovené. Neustále objavujem rôzne, pre mňa nepoznané ekvivalenty a podoby týchto nástrojov. Prapôvodné rytmy vychádzajú z práce ľudí, z každodenných potrieb, zvykov a tradícií ktoré vždy priliehali svojmu významu. V kmeňoch rytmus zohráva dôležitú úlohu v každodennom živote, oproti oblastiam kde sa hudba transformuje do rôznych žánrov ba aj prapodivných šlágrov. Tu na Zemeguli hudba kryštalizuje zo svojich pôvodných vzorcov do rôznych podôb závisle od toho kde vzniká, kam sa vydá a čím je formovaná. Je to ako snehová guľa kotúľajúca sa po nekonečnom strmom svahu obrovskou rýchlosťou, neustále sa zväčšuje a nedá sa zastaviť. Možno sem-tam narazí na strom, rozbije sa na malé kúsky a tie sa ďalej kotúľajú po svojej dráhe. Rozpínajúca, zväčšujúca sa ploská guľa, bod rastúci do kruhu, elipsy, ako na Zemi- tak aj v Bubne.

Chcem vytvoriť sériu sklenených bubnov...

Obr. 1 Vlastnoručne vyrobený bubon

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 BUBNY

- Sú mojou hlavnou inšpiráciou, alfou a omegou v tejto mojej, čoskoro fyzicky zhotovenej, svetlo sveta uzretej a snád' aj prvej oficiálnej akademicky napísanej práci.

Bubon spieva, kožou, svojou hmotou, zvoní. Každý zvoní jedinečne a má svoje miesto v rytme, v muzike, miesto pri ohni, pod oblohou... Bubon má svoju dušu a pre mňa vo svojej podstate zosobňuje univerzálny vzorec a princíp vesmíru- čo zahŕňa všetko poznané aj nepoznané. Bubnom je možné privolať dážď, dosiahnuť tranz, šíriť správy, skrz neho cestovať astrálne ba aj prstom na mape.

Zatiaľ len toľko, bo obávam sa, že ak by som mal písať o všetkom čo pre mňa bubny znamenajú, ostal by som krúžiť v kruhu. Nie v začarovanom ale v nekonečnom a absolútnom. Môže to znieť ako alibi ale bubon sa predsa napísať nedá. V jednej z kapitol sa o to môžem pokúsiť, ale aj tak som bytostne presvedčený o tom že mu treba jednoducho, ale pozorne načúvať. Jednoducho. Bubon na nás prehovára svojim univerzálnym jazykom.

Ja niesom básnik, spisovateľ ale keby som dokázal napísať napríklad taký kostolný zvon, tak predsa nieje dôvod naň zvoniť no nie? To by som musel byť spisovateľ. Alebo básnik. Áááalebo zvonár. Bez zvona- s napísanou dvanástou hodinou odbitou. Maliar by nemaľoval, keby vedel svoj obraz napísať. Preto je maliarom. A nie spisovateľom. Áááni básnikom. Každá forma vyjadrenia má svoje miesto, svojho jedinca, nadšenca, ale keď už musím písať ja... Písať však viem v ryt me, ryt-mic-ky aj do_ryt_mu.

Bum ta ta bum tam bum ta ta bum tam bum ta ta bum tam bum ta ta bum tam...- príklad rytmu v texte.

Koniec krátkej, no nevyhnutnej úvahy.

V ďalšej časti sa možno budem venovať písaciemu stroju ako perkusií.

Na úvod...

1.1 DJEMBE

Bubon tisícich hlasov

Zo západnej Afriky pochádza djembe, vzniklo v oblasti ľudu Mandingue. Je to bubon pohárovitého tvaru. Spolu s djembe sa tradičné rytmy hrajú s dununmi ktoré v rytmoch určujú basovú linku, sú valcovitého tvaru a hrá sa na ne paličkami. Ich korpusy sú dlabané z rôznych druhov mahagoného dreva. Jedna z mnohých legend o djembe hovorí, že vzniklo z akejsi nádoby zhotovenej z kmeňa stromu, ktorý sa pomocou dvoch masívnych palíc používal ako akýsi mechanický mlynček na mletie obilia alebo prosa. Rytmickými údermi palíc sa mletím zrna časom takpovediac vydlabal tvar djembe... Na djembe sa zväčša naťahuje kozia, na dunun kravská koža, ktorá tiež bubnu dáva jeho špecifický hlas.

Obr. 2 Djembe a dununy

Kedysi veľmi dávno, v časoch keď západnej Afrike vládol kráľ Sundiata, bola spoločnosť ľudu Mandingue rozdelená do rôznych profesijných kást. Vtedajšia kasta kováčov "Nemu" bola ako prvá spájaná s djembe, a hralo sa naň len v priebehu tavenia železnej rudy.

Djembe je súčasťou každodenného života v Mali, Guinei, Gambii, Senegale, na Pobreží Slonoviny a v Burkiné Faso.

Obr. 3 Roots djembe

Obr. 4 Djembe Baragnouma

1.2 BARA (BARADUNUN)

Bara je guľatý bubon s telom vyrobeným zo sušenej tekvice (calabash), ktorý sa používa predovšetkým v Burkine Faso, Pobreží Slonoviny, a Mali. Aby tekvica dobre vyschla, musí sa na jednom konci zrezať, a cez tento otvor sa napína kozia koža. Bara bubny existujú v rôznych veľkostiach, tie najväčšie mávajú v priemere kalabasu až päťdesiat centimetrov.

Obr. 5 Bara

Keď sa presunieme o kúsok ďalej, máme možnosť poznať o niečo iných ľudí, prírodu, stromy, domy, vône, zvuky... Iný kraj, iný mrav, no rytmy ostávajú rytmi a kruhy kruhmi.

1.3 DARBUKA

Inšpirujú ma tiež arabské bubny, konkrétne darbuky, na ktoré sa hrá inou technikou čím je tiež rytmika blízkeho a stredného východu charakteristická. Závisle od oblasti, etnika a vplyvu náboženstva existuje smerom od orientu k strednej a severnej Afrike niekoľko

charakteristických typov darbúk: indická, iránska, turecká, líbyjská, egyptská, marocká. Narozdiel od djembe sa nevyrábajú z dreva keď už, tak veľmi zriedka- vzhľadom k zdrojom prírodných materiálov a tradičným remeslám v daných oblastiach. Na djembe sa hrá v sede alebo v stoje, bubeník naň udiera dlaňami švihom celých paží. Pri hre na darbuku majú hráči väčšinou bubon pri svojom boku a na blanu udierajú prstami.

Obr. 6 Darbuky z rôznych oblastí

1.4 Kuba, kubánske Congo a Cajón

Niečo z histórie

Congo, medzi miestnymi známe ako tumbadora je to vysoký, od hlavy sa zužujúci bubon ktorý pochádza z Kuby, je však afrického pôvodu. Congá sú stavané ako sudy, teda prvé congá boli pôvodne zo sudov v ktorých sa skladoval karibský rum.

Obr. 7 Conga

Congo sa tradične používa v afro-kubánskych žánroch a je neoddeliteľnou súčasťou rumby, hoci v súčasnosti ich môžeme počuť v mnohých iných, nie len v niektorých formách latinskej hudby.

V roku 1886 sa na Kube úplne zrušilo otroctvo a obchod s otrokmi. Asi štvrt' milióna ľudí tam získalo slobodu, no situácia bola pre nich veľmi ťažká vzhľadom na nedostatok ekonomických zdrojov aby mohli dôstojne žiť. Títo ľudia nemohli zostať v krajine, pretože neboli vlastníkami pôdy. Častým výsledkom bolo to, že títo ľudia upadli do okrajov niekoľkých západných kubánskych miest, kde si stavali veľmi rudimentárne príbytky z akýchkoľvek materiálov ktoré mohli zozbierať, alebo nachádzali strechu nad hlavou v schátraných domoch (slum-och), kde žili spolu celé rady rodín. V tomto prostredí sa zrodila kubánska rumba.

Obr. 8 Rumba

Obr. 9 Rumba stmeluje štvrť

Hudobné nástroje, na ktorých bola rumba prvýkrát hraná boli bočné dosky skriň a vyprázdnené šuflíky zo stolov, z čoho vznikol Cajón. Dvojica lyžíc slúžila ako paličky a ako perkusie tiež poslúžili panvice z kuchyne. Cieľom bolo vytvoriť rytmus a sprevádzať tých, ktorí spievali, oživiť atmosféru a roztancovať zúčastnených.

Rumba od začiatku stmelovala dohromady potomkov značne odlišných afrických kmeňov a národov, ktorých priviezli na Kubu ako otrokov. Medzi nimi boli tiež členovia chudobnej bielej populácie, ktorí prišli na Kubu hľadať prácu.

Obr. 10 "La Rumba" Antonio Sanchez Araujo, olej na plátne 1937

V týchto chudobných štvrtiach sa rytmiami a spôsobom spevu začala vytvárať unikátna hudba a začala naberať svoje unikátne vlastnosti, práve preto, že zúčastnení boli zo značne odlišných prostredí. Slovo rumba bolo pôvodne použité v kubánskej hudbe ako synonymum pre večierok, slávnosť. Hoci tieto slávnosti mali svoj pôvod v podriadenej vrstve, vo svojom novom prostredí nadobudla Rumba úplne nový druh výrazu, takže rumba prestala byť len iným výrazom pre párty a prevzala na seba význam už definovaných kubánskych hudobných žánrov, a tiež vznikla veľmi špecifická forma tanca, celkom odlišná od ostatných vrstiev obyvateľstva Kuby.

Prostredníctvom opakovania hudobných prvkov, rytmickým a melodickým frázovaním sa stabilizoval jedinečný štýl na improvizovaných hudobných nástrojoch a priniesol zrod veľmi originálneho spôsobu ako robiť hudbu. To však vykryštalizovalo do rôznych štýlov, každý s odhodlaným manierizmom a konkrétnym spoločenským a hudobným výrazom. Odlišoval ich odlišný etnický mix každého mesta alebo vidieckej lokality.

Evolúcia viedla k potrebným a praktickým zmenám, a tak boli panvica a príborník nahradené Cajónom (v preklade krabica) rôznych veľkostí. Cajón bol takisto jedným z prvých

skutočných hudobných nástrojov Rumby. K tomu došlo v posledných desaťročiach 19. storočia v provinciách Havany a Matanzas. Na Cajón sa hrá priamo rukami, oboma dlaňami a všetkými prstami.

Obr. 11 Autentické kubánske cajóny

1.5 TRADÍCIE, KORENE A KMENE

V Afrike existuje mnoho tradičných rytmov. Hrajú sa k tancu, k práci, obradu, svadbe, veselici, atď. Ide o priamu konfrontáciu, výmenu energií medzi bubeníkmi a tanečníkmi.

1.5.1 KASSA

Kassa (Cassa) je rytmus roľníkov kmeňa Malinke z východnej Guinei. Slovo kassa znamená sýpka. Počas zberu smerujú roľníci do polí, ktoré sa niekedy nachádzajú ďaleko od dediny. Niektoré ženy prichádzajú k príprave jedál a k spevu. Počas dňa bubeníci hrajú Kassa na podporu roľníkov v teréne. Keď je zber dokončený, nasleduje veľká oslava v obci, zvaná Kassalodon.

Obr. 12 Mansa Camio Camara s tamojšími bubeníkmi hrajú Kassu

1.5.2 KAKILAMBÉ

Kakilambé predstavuje ducha a je slávnosťou ľudí kmeňa Baga, ktorí žijú na pobrežných oblastiach Guinei. Pre kmeň je veľmi dôležitou maskou, ktorá sa objaví len raz za rok. Dosahuje do výšky niekoľkých metrov. Duch Kakilambé je ochranca proti zlým vplyvom a zvestuje dôležité správy o prítomnosti a budúcnosti. Kňaz kmeňa slúži pre Kakilambé ako prekladateľ, pretože maska nehovorí priamo k ľuďom. V deň slávnosti sa pomaly vynára z lesa, ľudia sa zhromažďujú a čakajú... Oslavuje sa niekoľko dní.

Obr. 13 Skicový záznam slávnosti Kakilambé z výprav bielych ľudí okolo roku 1930

Dôležitým impulzom bola pre mňa účasť na workshope afrického djembefolu, Majstra Mamadyho Keita. Bola to vzácna skúsenosť a jedinečná príležitosť sa tých pár dní od neho učiť. Workshop sa konal v Stupave na Slovensku v roku dvetisíctrinástom.

Obr. 14 Spoločná fotka účastníkov workshopu po jeho završení

1.6 MASTER MAMADY KEITA

Niečo o ňom

Mamady Keita sa narodil v roku 1950 v Balandugu, v malej dedine v Guinei, západnej Afrike neďaleko hraníc s Mali. Ešte pred jeho narodením sa jeho matka ani netušila, že jeho meno bude cestovať mimo Balandugu, za Guineu a za celú Afriku. Nevedela čo znamená to, že keď sa Mamady narodil a skôr než začal chodiť, začal udierať na misky a nádoby ako na bubon. Od tej chvíle jeho rodičia vedeli, že je predurčený byť hráčom na djembe. Dali mu prezývku Nankama, čo znamená- pre to zrodený, a priviedli ho k štúdiu k majstrovi ich dediny, Karinkadjanovi Kondemu.

Obr. 15 Mamady Keita

V roku 1957 bol zasvätený do tajov djembe a histórie jeho ľudu, etnika Mandingue. V roku 1963 ho vybrali, aby šiel hrať do regionálnej skupiny, tzv. Baletu, asi 150 km od svojho domova. O rok neskôr sa presunul o 2000 km ďalej do hlavného mesta Konakry, kde sa produkovali celoštátne súbory. Bol jedným z 50 bubeníkov, ktorí trénovali počas deviatich mesiacov a nakoniec bol medzi piatimi najlepšími. Vtedy sa len štrnásť ročný Mamady stal najmladším členom národného súboru.

Zostal v národnom súbore až do roku 1986, za tú dobu získal zlaté medaily na mnohých medzinárodných a panafrických festivaloch a bol tiež menovaný najlepším africkým bubeníkom. Potom pokračoval ako sólista a založil svoju vlastnú skupinu Djoliba. V roku 1986, sa rozhodol odísť z národného súboru a etablovať sa ako nezávislý bubeník. Mamady dodnes cestuje po celom svete, organizuje workshopy a predáva tak druhým svoje učenie.

1.8 TRIBU A TATUA

Tetovania sú veľmi starým vyjadrením človeka. Ľudia si ich zhotovovali už v časoch neolitu. V kmeňoch dodnes pretrváva ich podstata, ich účel- symbolický, akupunktúrny či iný.

Akt tetovania je rituálom pri ktorom sú kruhy v rytmoch, rytmy v kruhoch prítomne a zcela obsiahnuté. Body, kruhy v koži, kruhové ihly, drievka či zúbky. Rytmické vpichy do v rytme dýchajúceho tela.

Ak hovoríme o tetovaní ako o samostatnej umeleckej disciplíne a technike, je pozoruhodné, aké podoby tetovanie v súčasnosti nadobúda- stalo sa fenoménom. Aj keď ich zámer býva diametrálne odlišný, je príkladom svojej prirodzenej evolúcie a expanzie zo svojich rodných, lokálnych kmeňov do subkmeňov a subkultúr.

Obr. 16 Maur

Obr. 17 Japonci

2 UMELCI SPOJENCI

V tejto časti chcem predstaviť umelcov s ktorými ma spája spoločný či podobný zámer alebo prvok v ich konkrétnych dielach.

2.1 TERRY ADKINS, LONE WOLFS RECITAL CORPS- MUFFLED DRUMS LYNCH

Terry Roger Adkins bol afro- americký hudobník a multimediálny umelec. Pôsobil ako profesor na škole výtvarných umení a dizajnu University of Pennsylvania, narodil sa vo Washingtone D.C, žil v Brooklyne N.Y. Bol hlboko inšpirovaný filozofiou, spiritualitou a hudbou. Súčasným vyjadrením poukazuje na svoje korene v afrických tradíciách. Kombinuje hovorené slovo a spev so živou hudbou v spojení s inštaláciou, predstavoval multimediálny performance vizuálne aj foneticky. Vytvára mnohé hrateľné asembláže z nájdených predmetov, hudobných nástrojov a bubnov. Hrá na ne a poukazuje na prchavú nestálosť hudby, z hudby vytvára fyzické sochy.

Obr. 18 Terry Adkins, Lone wolf

2.2 ERNESTO NETO- CROCHET, LOS TAMBORES

Ernesto Neto je brazilský výtvarník, ktorý vo väčšine svojich inštalácií používa odpružené tkaniny, korenia, vôňu a gravitačnú silu ako hlavné prvky. Fyzická interakcia je kľúčovým aspektom jeho diela. Divák je vyzvaný, aby sa aktívne zapojil a vnikol do priestoru sochy. Organické tvary jeho inštalácií sa vzťahujú k pozorovaniu tela ako k reprezentujúcemu vnútornému priestoru tela, krajine, alebo analógií medzi telom a architektúrou.

Obr. 19 Ernesto Neto, Crochet

Zaujala ma táto inštalácia piána a afro-brazilských bubnov visiach na vypletých sieťach. Bubny sú zavesené do kruhu. Objekt je možné pomocou rytmu rozhábať, rozohrať a vyzýva diváka k impulzu, aby sa stal súčasťou diela.

2.3 CELESTE BOURSIER-MOUGENOT

-je francúzsky umelec a skladateľ, ktorý vo veľkom merítku vytvára akustické inštalácie, ktoré sa opierajú o sily prírody a rytmy každodenného života pre vznik nových foriem umenia a hudby.

CLINAMEN

Biele porcelánové misky plávajú na vodnej hladine intenzívne modrého bazéna, pomaly a jemne obiehajú silou imitovaného podmorského prúdu. Misky tak fungujú ako zvony, narážajú do seba, rezonujú a vytvárajú náhodnú akustickú kompozíciu.

Obr. 20 Celeste Boursier Mougenot, Clinamen

2.4 AI WEI WEI- FOREVER BICYKLES

Ai Wei Wei je súčasný čínsky umelec známy svojimi kontroverznými a aktivistickými projektmi ktoré často kriticky reagujú na súčasné politické dianie v Číne aj vo svete.

Názov monumentálnej inštalácie odkazuje na Forever- cyklistickú značku, ktorá masovo vyrába bicykle v Šanghaji od roku 1940. Inštalácia reaguje na koncepty montáží a kopíro-

vane v Číne - tému, ktorá sa objavuje v mnohých jeho projektoch, ako aj jeho inštalácia stoličiek (Chairs) a Semená slnečnice (Sunflower seeds).

Ai nemohol osobne nainštalovať dielo v Benátkach na Bienále architektúry v roku 2014, pretože v tom čase mu čínska vláda bránila opustiť svoju vlasť, po jeho zatknutí za údajné páchanie hospodárskej trestnej činnosti.

Obr. 21 Ai WeiWei, Forever bicycles

Aj keď sú naše zámery diametrálne odlišné a na prvý pohľad sa zdá, že nás dvoch nespája vôbec nič, tak je to zas a znova spomínaný kruh a jeho opakovanie. Ai vytvoril špecifickú štruktúru a divákovi poskytol jedinečný zážitok. Rámy bicyklov z nerezovej ocele pohromade vytvárajú modálne vrstvenie geometrických tvarov. Toto dielo je vďaka svojej monumentalite a použitiu ohromného množstva do seba mechanicky zapadajúcich dielov (bicyklov) veľmi pôsobivé, ako dynamicky tak aj opticky. Pre mňa predstavuje vizuálnu formu rytmu opakujúcim sa vzorom, kruhom- kolesom, ako tvarom maximálne podriadenému svojej funkcii.

2.5 WIM DELVOYE- TATTOOED PIGS

Wim je belgický neo-konceptuální umelec zo Západného Flámska známy svojimi kontroverznými dielami. K estetike pristupuje neobvykle, opakovane spája atraktívne s odpudivým. Tvorí spôsobom ktorý preorientuje naše chápanie toho ako môže byť krása vytvorená. V súvislosti s mojim rozhodnutím kože tetovať ma zaujal svojou prácou Tattooed pigs ktorá je súčasťou jeho projektu Art farm.

Obr. 22 Wim Delvoye, Tattooed pigs v procese

Delvoye začal s tetovaním bravčových koží z bitúnkov v Spojených štátoch v roku 1992, neskôr v roku 1997 začal tetovať živé ošípané. Zaujímala ho myšlienka, že prasa by mohlo doslova stúpať na hodnote a to v zmysle fyzickom, duchovnom aj ekonomickom. Neskôr v roku 2004 kúpil farmu v malej obci neďaleko Pekingu kde systematicky vypracoval výtvorný koncept jeho projektu Art Farm. Prasce boli tetované rôznymi vzormi a symbolmi od kmeňových, väzenských, cez kríže a lebky, logom Louis Vuitton, postavami z rozprávok Walta Disneyho, náboženskými výjavmi, atď. V spolupráci s veterinármi a asistentmi tetováž prebiehala v narkóze na holenú kožu prasiatok, následne bola ošetro-

vaná a hydratovaná tak, aby sa správne hojila. Potom boli vypustené do ohrady alebo do výstavných priestoroch galérií. Po uhynutí boli ich kože vystavené ako plátno.

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

3 PROCES

3.1 Sústruženie

Sústruženie som si zvolil ako technológiu výroby modelu a formy, pretože finálne tvary sú rotačné a celú túto činnosť som vnímal ako istú mantru, asi podobne ako čínsky majstri keramiky pri vytáčaní hliny na kruhu, akurát s tým rozdielom, že ja nie som majster sústruhár.

Obr. 23 Sústruženie jadra

3.2 Hľadanie tvaru

Začal som rešeršom, skicovaním a následne s výrobou polystyrénového modelu. Od prvotného tvaru som hmotu vždy postupne uberal, čím som sa snažil dosiahnuť gradáciu, rytmus obsiahnutý v štyroch fázach tým, ako sa tvar smerom nadol postupne uzatvára- čím sa v konečnom výsledku mení charakter zvuku každého bubna- ako tvarovo tak aj zvukovo. Vysústružil som model, zaformoval ho a následne znova sústružil a uberal hmotu. Tento postup som zopakoval štyrikrát. Tavený tvar je dutý, takže rovnako som postupoval pri tvarovaní jadra týchto foriem, tie som však sústružil z valcov odliatych zo sádry a sklárskeho piesku.

Obr. 24 Skicovanie, hľadanie tvaru

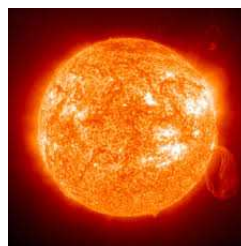
Dospel som k rozhodnutiu premeniť drevo, kov či keramiku za sklo a zjednotiť finálny tvar tela bubny. Sklo má vynikajúce rezonančné vlastnosti a ako dobre vieme, je neustále v pohybe. Môžeme ho prirovnať k mrznúcej vode, k ľadu. Tento fakt ma fascinuje a ohromne ma zaujíma, ako môžu vplývať rytmy na jeho štruktúru, na pohyb atómov, pretože sklo má svoju pamäť, podobne ako voda.

3.3 Farebnosť

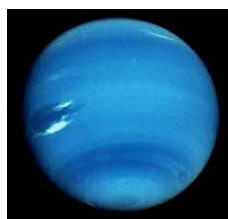
Sklo som sa rozhodol taviť v troch farbách: medovo-červená, krištáľ a tmavo-modrá. Červená ma jednoducho asociovať teplo- prvotný, horúci tvar, číry krištáľ ako neutrálny medzistupeň, a modrá ako zima- finálny, chladný tvar. Asociácie týchto farieb máme my ľudia pocitovo a vizuálne zaužívané pretože sú voľným okom viditeľnými farbami procesov, fyzikálnych javov dejúcich sa v prírode a v kozme ako farebné indikátory enormných kvantových rozdielov teplôt.

Obr. 25 Teplá a studená

Obr. 26 Slnko

Obr. 27 Neptún

3.4 BRUS, TATUÁŽ A NAPÍNANIE

Utavené bubny brúsim, kože namáčam a zdobím, následne ich naťahujem na opracované sklenené tvary. Sklo tavím do spomínaných foriem z piesku a sádry v peci na 860°C. Každý korpus váži približne dvadsať kilo. Preto bolo potrebné nastaviť krivku tak, aby sa sklo do formy požadovane rozteklo a následne chladno niekoľko dní. Po utavení obrusujem hrany bubnov na diamantových kotúčoch.

Obr. 28 Utavený tvar bubnu pred brúsením

Obr. 29 Tel'acie kože

Ku kožiam ktorých sa mi dostalo chcem dodať len toľko, že sú mi vzácnym darom a budem sa snažiť s nimi naložiť tak, aby splnili svoj účel.

V ponímaní skla ako bubna, jeho nosného materiálu mi myšlienka potetovať jeho kožu prišla akosi na mieste. Samozrejme kvôli spomínaným kmeňovým prvkom, ale tiež preto, že tak môžem povýšiť kožu- rezonančnú blanu a jej funkciu na grafiku, no spôsobom ktorý zasahuje priamo do hĺbky materiálu. Tu nie je cesty späť. Koža však stále zostáva napnutou blanou bubnu na ktorú sa udiera. Znie to akosi okultne. Domnievam sa, že bubon tak môže nadobudnúť akúsi zvláštnu silu...

Obr. 30 Prvé skúšky tatuáže

V galériách je zakázané dotýkať sa obrazov. Ja chcem diváka prizvať k tomu aby na obraz, plátno- blanu, a jeho rám bubnoval a rozoznel ho. Lanové plátno sa na rámy takisto napína podobne ako na bubon, no ide o iný prírodný materiál a geometriu (kruh, štvorec).

Tatuáž ako techniku som si tiež zvolil zo zvedavosti a z rešpektu k ihle a farbe, zo záujmu vyskúšať si proces odlišný od kresby a maľby, z túžby stať sa na chvíľu tatárom svojho bubnu.

3.5 inštalácia

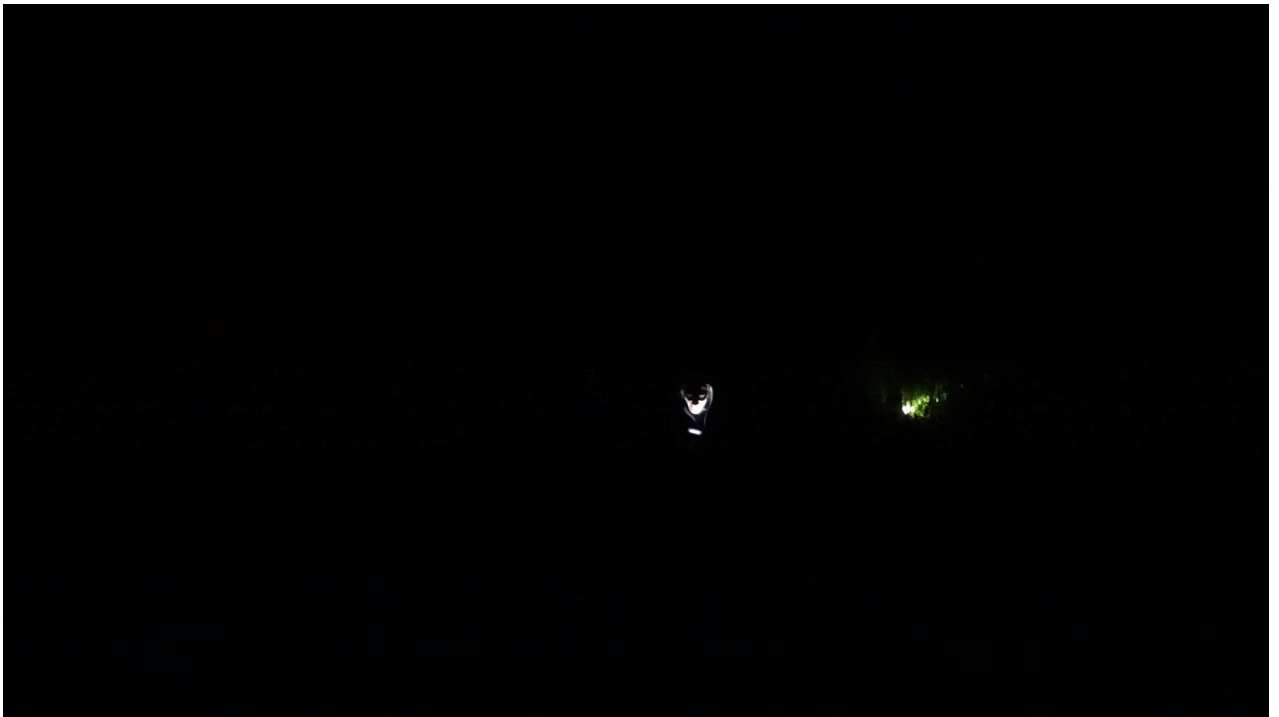
Inštaláciu v priestore pivnice zlínskeho zámku si predstavujem ako statickú kompozíciu bubnov v prítomí, ktoré sú voľne položené na zemi a presvietené zdrojom svetla zvnútra. Štvorcové rámy potiahnuté kožou sú rovnako rozmiestnené voľne medzi bubnami a sú rytmicky presvecované stroboskopickým svetlom. Tiež sa ale pohrávam s variantou, že sa na ne v deň obhajoby môže hrať na nádvorí zámku pod holým nebom.

Mojim primárnym zámerom je však zorganizovať happening v zmysle bubnovačky s blízkymi kdekoľvek pri ohni, v kruhu, lebo tam budú mať bubny vždy svoje miesto- pre ten moment.

ZÁVER

Teší ma fakt, že mám možnosť sa touto prácou priblížiť o niečo bližšie svojim túžbam.

Záverom chcem pozdraviť všetkých tých, ktorým sa tieto listy dostali do rúk a budem len dúfať, že moja stručnosť je na mieste, že som predišiel prípadným preklepom a nedorozumeniam a že môj zámer je jasný a rovnako prínosný pre Vás tak, ako aj pre mňa. Táto práca je pre mňa skokom vpred k poznaniu toho čo ma baví. Verím, že tieto bubny budú znieť na dobrotu pre všetkých tuzemských tejto Zemegule, ba ešte aj ďalej mimo kruhu...

Obr. 31 V tme i rytme

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Vlastimil Marek, Tajné dějiny hudby 2000, ISBN: 80-7281-037-5, EAN: 9788072810376

Uschi Billmeier, Mamady Keita- A life for the Djembe 2004, ISBN 10: 3935581521 ISBN 13: 9783935581523

Marilyn Nelson, Sweethearts of rhythm 2009, ISBN-10: 0803731876, ISBN-13: 978-0803731875

Panighari, S.K., Encyclopedia of World Tribes 2011, ISBN 10: 8178848260 ISBN 13: 9788178848266

Martin Rychlík, Dějiny tetování 2014, ISBN: 9788020432865

Pierre Franckh, Zákon rezonancie 2013, ISBN: 9788072638369

Bohumír Mráz, Dějiny výtvarné kultury, ISBN: 9788085970654

ZOZNAM OBRÁZKOV

<i>Obr. 1 Vlastnoručne vyrobený bubon</i>	8
<i>Obr. 2 Djembe a dununy</i>	11
<i>Obr. 3 Roots djembe</i>	12
<i>Obr. 4 Djembe Baragnouma</i>	12
<i>Obr. 5 Bara</i>	13
<i>Obr. 6 Darbuky z rôznych oblastí</i>	14
<i>Obr. 7 Conga</i>	14
<i>Obr. 8 Rumba</i>	15
<i>Obr. 9 Rumba stmeluje štvrť</i>	16
<i>Obr. 10 "La Rumba" Antonio Sanchez Araujo, olej na plátne 1937</i>	17
<i>Obr. 11 Autentické kubánske cajóny</i>	18
<i>Obr. 12 Mansa Camio Camara s tamojšími bubeníkmi hrajú Kassu</i>	19
<i>Obr. 13 Skicový záznam slávnosti Kakilambé z výprav bielych ľudí okolo roku 1930</i>	20
<i>Obr. 14 Spoločná fotka účastníkov workshopu po jeho zavŕšení</i>	21
<i>Obr. 15 Mamady Keita</i>	22
<i>Obr. 16 Maur</i>	24
<i>Obr. 17 Japonci</i>	24
<i>Obr. 18 Terry Adkins, Lone wolf</i>	25
<i>Obr. 19 Ernesto Neto, Crochet</i>	26
<i>Obr. 20 Celeste Boursier Mougnot, Clinamen</i>	27
<i>Obr. 21 Ai WeiWei, Forever bicycles</i>	28
<i>Obr. 22 Wim Delvoye, Tattooed pigs v procese</i>	29
<i>Obr. 23 Sústruženie jadra</i>	32
<i>Obr. 24 Skicovanie, hľadanie tvaru</i>	33
<i>Obr. 25 Teplá a studená</i>	34
<i>Obr. 26 Slnko</i>	34
<i>Obr. 27 Neptún</i>	34
<i>Obr. 28 Utavený tvar bubnu pred brúsením</i>	35
<i>Obr. 29 Teľacie kože</i>	36
<i>Obr. 30 Prvé skúšky tatuáže</i>	37
<i>Obr. 31 V tme- rytme</i>	38

ZOZNAM ZDROJOV OBRÁZKOV

- Obr. 1 Vlastnoručne vyrobený bubon Archív autora. Obrázok vo formáte: JPG.....8
- Obr. 2 Djembe a dununy [online] [cit. 4.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z <http://galleries.rhythmtraders.com/2010/01/22/rhythm-traders-master-djembes/rhythm-traders-master-djembes-4/>.....11
- Obr. 3 Roots djembe [online] [cit. 4.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z https://en.wikipedia.org/wiki/Djembe#/media/File:Historical_djembe.jpg12
- Obr. 4 Djembe Baragnouma [online] [cit. 4.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z <http://baragnouma.com/fr/les-tambours/808-djembe-en-bois-de-balafon.html>.....12
- Obr. 5 Bara [online] [cit. 4.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z <http://baragnouma.com/fr/les-baras-dununs/128-baras-dununs.html>.....13
- Obr. 6 Darbuky z rôznych oblastí [online] [cit. 5.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z <http://www.gandharvaloka.ca/darbuka/>.....14
- Obr. 7 Conga [online] [cit. 7.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z http://congadr.blogspot.cz/2011_06_01_archive.html.....14
- Obr. 8 Rumba [online] [cit. 7.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z http://www.lameca.org/dossiers/santeria_music/eng/p6.htm.....15
- Obr. 9 Rumba stmeluje štvrť [online] [cit. 7.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z <http://www.thecajondrumshop.com/index.php?page=History-Of-The-Cajon>.....16
- Obr. 10 "La Rumba" Antonio Sanchez Araujo, olej na plátne 1937 [online] [cit. 7.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z <http://www.cubaocho.com/product/la-rumba-by-antonio-sanchez-araujo/>.....17
- Obr. 11 Autentické kubánske cajóny [online] [cit. 8.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z <http://esquinarumbera.blogspot.cz/2006/12/rumberos-de-cuba-tradition-and.html>18
- Obr. 12 Mansa Camio Camara s tamojšími bubeníkmi hrajú Kassu [online] [cit. 8.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=IVPLIuBy9CY>.....19

Obr. 13 Skicový záznam slávnosti Kakilambé z výprav bielych ľudí okolo roku 1930 [online] [cit. 8.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z http://www.mandebala.net/references/kakilambe.php	20
Obr. 14 Spoločná fotka účastníkov workshopu po jeho zavŕšení Archív autora. Obrázok vo formáte: JPG.....	21
Obr. 15 Mamady Keita [online] [cit. 8.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z http://www.drumroots.org.uk/wp-content/uploads/2012/11/Mamady-Keita-Workshop-20139.jpg	22
Obr. 16 Maur [online] [cit. 9.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Homme_maori_au_visage_tatou%C3%A9.jpg	24
Obr. 17 Japonci [online] [cit. 9.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z http://artefuse.com/2015/03/20/taboo-ukiyo-e-the-japanese-tattoo-tradition-at-ronin-gallery-123956/	24
Obr. 18 Terry Adkins, Lone wolf [online] [cit.10.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z https://www.thisismyjam.com/song/lone-wolf-recital-corps-terry-adkins/muffled-drums-lynch	25
Obr. 19 Ernesto Neto, Crochet [online] [cit.10.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z http://thepositive.com/discover-the-real-world-in-a-journey-of-dreams/tambor/	26
Obr. 20 Celeste Boursier Mougnot, Clinamen [online] [cit.10.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z http://www.exponaute.com/magazine/wp-content/uploads/2015/05/boursier2.jpg	27
Obr. 21 Ai WeiWei, Forever bicykles [online] [cit.10.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z http://www.dezeen.com/2014/06/12/ai-weiweis-forever-bicycles-installed-at-the-lisson-gallery-in-venice/	28
Obr. 22 Wim Delvoye, Tattooed pigs v procese [online] [cit.10.5.2016] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z http://www.huffingtonpost.com/kisa-lala/the-audacious-exploits-of_b_848536.html	29
Obr. 23 Sústruženie jadra Archív autora. Obrázok vo formáte: JPG.....	32
Obr. 24 Skicovanie, hľadanie tvaru Archív autora. Obrázok vo formáte: JPG.....	33
Obr. 25 Teplá a studená Archív autora. Obrázok vo formáte: JPG.....	34

Obr.26 Slnko [online] [cit.] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z http://tajomstvasveta.blog.cz/1106/slnko-konecne-oziva	34
Obr.27 Neptún [online] [cit.] Obrázok vo formáte: JPG. Dostupné z http://www.fany.wbl.sk/Slnecna-sustava.html	34
Obr. 28 Utavený tvar bubnu pred brúsením Archív autora. Obrázok vo formáte: JPG	35
Obr. 29 Teľacie kože Archív autora. Obrázok vo formáte: JPG.....	36
Obr. 30 Prvé skúšky tatuáže Archív autora. Obrázok vo formáte: JPG.....	37
Obr. 31 V tme- rytme Archív autora. Obrázok vo formáte: JPG.....	38

ZOZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJOV

www.lameca.org
www.mandebala.net
www.artefuse.com
www.exponaute.com
www.drumroots.org.uk
www.moas.org
www.wimdelvoye.be
www.dezeen.com
www.thepositive.com
www.thisismyjam.com
www.tate.org.uk
www.rtg-conakry.com
www.galleries.rhythmtraders.com
www.universetoday.com
www.empac.rpi.edu
www.afrodrumming.com
www.djembefola.com
www.paulnas.eu
www.etsy.com
www.ibiblio.org
www.khafif.com
www.articles.latimes.com
www.caminosagrado.com
www.artesonoro.net
www.nytimes.com
www.artsy.net
www.e-volvedmagazine.com
www.theculturetrip.com
www.mfa.org
www.aberdeenvoice.com
www.everydaylistening.com

